

Зустріч з астронавтом NASA Рендольфом Джеймсом Брезніком

Виступає Джеймс Брезнік.
На столі – прапор України, що побував на космічній орбіті

Астронавт NASA полковник ВПС США Джеймс Брезнік 15 березня зустрівся зі студентами, співробітниками і викладачами КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Джеймс Брезнік (Randy "Komrade" Bresnik) народився 11 вересня 1967 р. у місті Форт Нокс, штат Кентуккі. У 1997 році він пов'язав своє життя з космосом. З тієї пори здійснив два космічні польоти: з 16 по 27 листопада 2009 року як спеціаліст місії STS-129 на борту шатла "Атлантик", та з 28 липня по 14 грудня 2017 року як бортінженер екіпажу космічного корабля "Союз МС-05", бортінженер місії "МКС-52" та командир місії Міжнародної космічної станції "МКС-53".

Під час другого свого польоту в космос, 25 жовтня 2017 р., Джеймс Брезнік узяв участь у сеансі прямого зв'язку з відвідувачами Американського дому в Києві за допомогою Skype. Він спілкувався з українцями на тлі прапора України, який розгорнув на борту космічного корабля. Таким чином, Джеймс Брезнік став другим після Леоніда Каденюка астронавтом, у космічному багажі якого почесне місце належало прапору нашої держави.

Закінчення на 3-й стор. ➤

День пам'яті Леоніда Каденюка

У КПІ ім. Ігоря Сікорського 13 березня пройшов День пам'яті першого космонавта незалежної України, Героя України, генерал-майора авіації, народного депутата України 4-го скликання Леоніда Каденюка.

Леонід Каденюк раптово пішов з життя під час ранкової пробіжки 31 січня цього року. В КПІ ім. Ігоря Сікорського його не лише глибоко шанували як першого космонавта незалежної України, але й справедливо вважали колегою і другом: він був заступником голови Наглядової ради університету, почесним доктором факультету авіаційних і кос-

мічних систем і радником ректора, неодноразово брав участь у Наукових читаннях у Державному політехнічному музеї. Абсолютно позбавлений будь-якої пихи чи зарозумілості, він щиро спілкувався зі школярами на заходах, що їх проводила в університеті Київська Мала академія наук учнівської молоді та Українське молодіжне аерокосмічне об'єднання "Сузір'я", співпрацював з викладачами, до-

слідниками і студентами факультетів та інститутів. А ще – ніколи не відмовляв учасникам різноманітних заходів у проханні сфотографуватися разом з ним, сприймаючи це як данину величезній популярності. Отож і День пам'яті в КПІ вийшов по-особливому теплим і неформальним.

Участь у меморіальному заході взяли дружина космонавта Віра

Закінчення на 2-й стор. ➤

Учасники Дня пам'яті Леоніда Каденюка в залі засідань Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

2 Візит топ-менеджерів "Boeing" та "Прогрестех"

3 Наукові читання пам'яті В. Михалевича

На засіданні Вченої ради

5 Урок нетворкінгу

Молодий викладач-дослідник Андрій Гільчук

6 Команда ТЕФ – серед кращих у європейському конкурсі

7 До 100-річчя П.Орнатського

8 "Живопис голкою"

Вітаємо представників КПІ ім. Ігоря Сікорського, обраних до складу Національної академії наук України!

Вибори нових дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів Національної академії наук України відбулися на сесії Загальних зборів Національної академії наук України 7 березня 2018 року.

Вітаємо з обранням членами-кореспондентами Національної академії наук України заступника директора з наукової роботи ННК "Інститут прикладного системного аналізу" КПІ ім. Ігоря Сікорського доктора технічних наук, кандидата фізико-математичних наук, профе-

сора **Наталію Дмитрівну Панкратову** (Відділення інформатики), завідувача кафедри математичних методів захисту інформації Фізико-технічного інституту КПІ ім. Ігоря Сікорського доктора фізико-математичних наук, професора **Михайла Миколайовича Савчука** (Відділення інформатики) та завідувача кафедри відновлюваних джерел енергії факультету електроенергетичної та автоматики, директора Інституту відновлюваної енергетики НАН України доктора технічних наук, професора

Степана Олександровича Кудрю (Відділення фізико-технічних проблем енергетики).

З обранням дійсним членом (академіком) Національної академії наук України вітаємо також члена Наглядової ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, почесного доктора КПІ ім. Ігоря Сікорського, президента Малої академії наук України, директора Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України **Станіслава Олексійовича Довгого** (Відділення наук про Землю).

Візит топ-менеджерів корпорації "Boeing" та групи компаній "Прогрестех"

Гості зі студентами-політехніками в Спільному навчально-науковому центрі КПІ ім. Ігоря Сікорського та компаній "Boeing" і "Прогрестех-Україна"

15 березня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідала делегація топ-менеджерів корпорації "Boeing" та групи компаній "Прогрестех".

До складу делегації входили віце-президент "Engineering Boeing Commercial Airplanes" Джон Гамільтон, директор департаменту Human Resources компанії Річард Хартнет, президент "Boeing" в Росії, Україні та

СНГ Сергій Кравченко, директор філіалу "Boeing-Україна" Олексій Степін, директор конструкторського центру "Boeing" у Москві Дмитро Сухов, головний інженер конструкторського центру "Boeing" у Москві Михайло Савченко, голова Ради директорів групи компаній "Прогрестех" Володимир Кульчицький, директор компанії "Прогрестех-Україна" Андрій Фіал-

ковський, керівник програм і проектів підготовки та підвищення кваліфікації персоналу "Прогрестех-Україна" Максим Гладський та інші.

Гості оглянули пам'ятники видатним інженерам і вченим, життя і діяльність яких були пов'язані з Київською політехнікою, а також експозиції Державного політехнічного музею та його Відділу авіації та космонавтики ім. Ігоря Сікорського.

Крім того, вони відвідали Спільні навчально-наукові центри Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" та компаній "Boeing" і "Прогрестех-Україна", відкриті на базі Механіко-машинобудівного інституту, а також зал засідань Вченої ради університету.

Участь у зустрічі з представниками корпорації "Boeing" взяла ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського академік НАН України Михайло Згуровський, проректор з міжнародних зв'язків член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко, директор Механіко-машинобудівного інституту КПІ ім. Ігоря Сікорського член-кореспондент НАН України Микола Бобир та інші. Під час зустрічі відбулося обговорення деяких питань співпраці між корпорацією та університетом і участі студентів у спільних навчальних програмах.

Інф. "КП"

День пам'яті Леоніда Каденюка

Продовження. Початок на 1-й стор.

Каденюк та його син Дмитро, ректор університету академік НАН України Михайло Згуровський, голова Державного космічного агентства України Павло Дегтяренко, радник голови ДКАУ Едуард Кузнецов, директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України Ярослав Яцків, голова Українського молодіжного аерокосмічного об'єднання "Сузір'я" і друг Леоніда Каденюка Олег Петров, дублер Леоніда Костянтиновича Надія Адамчук-Чала, директор музею космонавтики ім. С.П. Корольова (м. Житомир) Ірина Дячук, ветерани космодромів Байконур, Капустин Яр, Плесецьк, студенти і викладачі університету, члени Малої академії наук, учні Технічного ліцею НТУУ "КПІ" й середньої школи №36 та інші.

Після перегляду підготовленого Державним космічним агентством України відеофільму про космічний політ, участь у якому в складі міжнародного екіпажу брав Леонід Каденюк, учасники Дня пам'яті розповідали про те, яким вони запам'ятали першого космонавта незалежної

України, як наполегливо йшов він до здійснення своєї мрії про Космос, як важко і багато працював під час випробувань нової авіаційної техніки і космічних систем (Леонід Каденюк був космонавтом-випробувачем багаторазової космічної системи "Буран" і пройшов інженерну та льотну підготовку як командир цього корабля, а космічний політ здійснив у 1997 році на американському багаторазовому транспортному космічному кораблі "Колумбія" як дослідник), про зміст і значення біологічних експериментів, що їх він проводив на орбіті. До речі, серед багатьох маловідомих фактів кілька виступаючих згадували й про те, що в свій політ Леонід Каденюк брав і шевченкового "Кобзаря". Це була перша (!) друкована книга на орбіті – до тієї пори в космосі бу-

вали лише електронні копії літературних творів. У 2014 році, під час відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка Леонід Костянтинович подарував цей унікальний том Канівському музею Т.Г.Шевченка.

"Ми знаємо, що Леонід Костянтинович любив життя, любив свою родину, любив друзів, любив молодість. Таким він і житиме в нашій пам'яті, – сказав на завершенні заходів Дня пам'яті Леоніда Каденюка ректор університету Михайло Згуровський. – Тож він залишиться з нами. І продовжить виховувати прикладом свого життя нові покоління українських інженерів, конструкторів і, я сподіваюся, нових українських космонавтів..."

Дмитро Стефанович

Зустріч з астронавтом NASA Рендольфом Джеймсом Брезніком

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ви. На запитання, чому саме український стяг він узяв з собою в подорож до зірок, астронавт розповів, що це символ батьківщини його сина – у 2008 році подружжя Брезнік усновило маленького українського хлопчика – а цей прапор він отримав у 2016 році в Дніпрі під час поїздки в Україну. У 2009 році в його сім'ї народилася й донька.

До речі, й нинішній свій візит в Україну американський астронавт розпочав з відвідування Дніпра, а вже звідти приїхав до Києва. А до Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" завітав разом з сином Уайетом.

Джеймс Брезнік на борту "МКС-53" розгорнув прапор України, 2017 р.

Під час зустрічі з політехніками Джеймс Брезнік розповідав їм про підготовку до польоту, роботу, життя та побут на орбітальній станції. І не лише на ній, адже під час двох своїх експедицій на орбіту він здійснив кілька виходів у відкритий космос. Свою розповідь астронавт ілюстрував надзвичайно цікавими фотографіями і відеороликами моментів тренувань міжнародної команди астронавтів під землею і під водою, портретами екіпажу на борту, демонстрацією дії законів механіки в невагомості, дивовижними, а інколи й химерними краєвидами Землі з космосу тощо. Насамкінець американський астронавт відповів на запитання учасників зустрічі.

Дмитро Стефанович

Наукові читання, присвячені пам'яті академіка Володимира Михалевича

15 березня в Державному політехнічному музеї при КПІ ім. Ігоря Сікорського відбулися Наукові читання з циклу "Видатні конструктори України", присвячені відомому українському вченому і педагогу, лауреату Державних премій України (1973, 1993) та СРСР (1981), засновнику української школи теорії оптимізації та автору фундаментальних праць з теорії оптимальних статистичних рішень, системного

демій НАН України, головний науковий співробітник відділу Інституту кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України Ігор Коваленко, а з тим з доповіддю "В.С. Михалевич – аспірант академіка Колмогорова" виступив товариш по навчанню в аспірантурі й багаторічний колега В.С.Михалевича академік НАН України Володимир Королюк. Наступна доповідь була присвячена науково-організаційній діяль-

аналізу, теоретичної та економічної кібернетики академіку Володимиру Михалевичу (10.03.1930 – 16.12.1994).

Багато відомих фахівців у галузі інформатики, математики, економіки і дослідження операцій, які нині активно працюють в українській науці, завдячують йому своїми творчими досягненнями. Тож і на читаннях виступали не дослідники історії науки і техніки, а учні та колеги знаного науковця. І, звичайно, його рідні. А відкрив читання ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського академік НАН України Михайло Згуровський, який наголосив на надзвичайній багатогранності наукової та науково-організаційної діяльності Володимира Михалевича й значенні її як для вітчизняної науки загалом, так і Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" зокрема.

Після нього своїми спогадами про Володимира Михалевича поділився його учень, ака-

домік НАН України, головний науковий співробітник відділу Інституту кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України Ігор Коваленко, а з тим з доповіддю "В.С. Михалевич – аспірант академіка Колмогорова" виступив товариш по навчанню в аспірантурі й багаторічний колега В.С.Михалевича академік НАН України Володимир Королюк. Наступна доповідь була присвячена науково-організаційній діяль-

ності академіка Михалевича на посаді директора Інституту кібернетики. Виступив з нею заступник директора Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова академік НАН України Олександр Палагін.

Виступ професора Київського національного університету ім. Тараса Шевченка академіка НАН України Валерія Задираки стосувався проблематики наукової творчості та відкриттів Володимира Михалевича, так само, як і доповідь академіка НАН України Олександра Летичевського.

Завершали читання особисті спогади дружини академіка Маргарити Дієсперової, яка також є науковцем, кандидатом фізико-математичних наук, та його доньки, засновниці Благодійного фонду науково-технічного розвитку імені академіка В.С. Михалевича, Людмили Русаліної, яка розповіла про діяльність цієї структури.

Дмитро Стефанович

На засіданні Вченої ради

12 березня 2018 року відбулося чергове засідання Вченої ради університету.

Розпочалося воно привітанням ювілярів: директора Навчально-методичного комплексу "Інститут післядипломної освіти" к.т.н., доцента І.Г. Малюкової, декана факультету авіаційних і космічних систем д.т.н., професора О.В. Збруцького та начальника навчально-методичного управління д.т.н., доцента С.П. Гожія.

Також відбулося нагородження Почесною грамотою Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського за вагомий внесок у результати науково-організаційної діяльності університету в 2017 році зав. каф. фізики енергетичних систем ФТП А.А. Халатова, зав. каф. прикладної математики ФПМ О.Р. Чертова, директора НТО "КПІ-Телеком" А.М. Ілляшенка, зав. відділу інформаційної підтримки освіти та досліджень НТБ С.В. Кулик, інженера ММІ А.О. Рибалки та провідного інженера НДІ ТК Е.В. Рудакова.

Першим питанням порядку денного була доповідь першого проректора університету Ю.І. Якименка про підсумки навчальної роботи університету за 2017 рік. Юрій Іванович зазначив, що пріоритетним завданням у сьогоденнішніх умовах є забезпечення якісної конкурентоспроможної освіти на всіх її рівнях з поєднанням фундаментальної освіти і практичної підготовки на засадах визначальної інноваційної складової та сучасних форм і технологій навчання. Крім того, він надав динаміку та загальну характеристику прийому до університету за останні 6 років та результати розподілу структурних підрозділів за комплексним показником прийому. Також були висвітлені питання системи доуніверситетської підготовки, вхідного ректорського контролю, загального рівня професійної підготовки випускників КПІ ім. Ігоря Сікорського та етапів інноваційної моделі підготовки.

Наступним було заслухано звіт проректора П.О. Киричка про підсумки навчально-виховної роботи в університеті за 2017 рік. Петро Олексійович надав інформацію щодо стипендіального забезпечення, результатів агеастації студентів I-IV курсів, результатів складання студентами літніх та зимових сесій та динаміку відрахувань. Було оголошено переможців конкурсу на кращу академічну групу, також він розповів про динаміку кількості учасників програм академічної мобільності. Крім того, були висвітлені всі результати навчально-організаційної, соціальної та культурно-масової роботи.

Після цього з аналізом фінансово-господарської діяльності в університеті за 2017 рік та затвердженням бюджету на 2018 рік виступила начальник ДЕФ Л.Г.Субботіна. Людмила Григорівна надала інформацію щодо виконання бюджету університету за 2017 р., надходження загального та спеціального фондів і структуру надходжень за послуги у сфері освіти, науки, культури, соціальної сфери у 2017 році. Також було повідомлено про підрозділи, які виконали план надходжень у 2017 р., та підрозділи, які збільшили і які зменшили показник "індексу якості розвитку" у 2017 р. та подано структуру використання коштів спеціального фонду, структуру комунальних витрат та інформацію щодо виконання плану поточного і капітального ремонтів. Крім того, начальник ДЕФ представила бюджет КПІ ім. Ігоря Сікорського на 2018 р., тобто – зведений бюджет, структуру формування спеціального фонду та структуру видатків загального фонду.

Насамкінець було заслухано конкурсні питання й поточні справи, зокрема питання про закріплення спеціальності 231 Соціальна робота за кафедрою філософії, питання про рекомендацію до друку періодичних видань, а також питання про внесення змін до Положення про Вчену раду університету та Положення про обрання науково-педагогічних працівників.

*А.А. Мельниченко,
вчений секретар КПІ ім. Ігоря Сікорського*

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЦЕНТР ІНФОРМУЄ

Вальдемар Сівінський

Вальдемар Сівінський отримав звання "Почесний золотий інженер 2018 року"

У штаб-квартирі Вищої технічної організації в м. Варшава 28 лютого 2018 року було урочисто вручено сертифікати про присвоєння престижного звання "Золотий інженер".

Сертифікат "Почесний золотий інженер 2018 року" було вручено президенту освітянського фонду "Perspektywy", Почесному доктору КПІ ім. Ігоря Сікорського Вальдемару Сівінському.

– Інженери – авангард прогресу, без них не буде сучасної еко-

номіки, – сказав під час церемонії п. Анджей Дера, міністр Канцелярії президента Республіки Польща.

А пані Єва Манькевич-Кунди, президент Головної ради NOT (Польського інженерного товариства), сказала: "Ми повинні подякувати нашим лауреатам. Вони роблять фантастичну роботу в усіх галузях техніки".

– Я зворушений, отримавши таку високу відзнаку від польського інженерного товариства,

– говорить Вальдемар Сівінський, – Це означає, що мене оцінили як за мої особисті журналістські, управлінські і рейтингові досягнення, так і за різноманітні заходи фонду "Perspektywy", що спрямовані на підвищення якості освіти у сфері точних і технічних досліджень у Польщі. Вельми дякую всім співробітникам, партнерам і друзям фонду "Perspektywy".

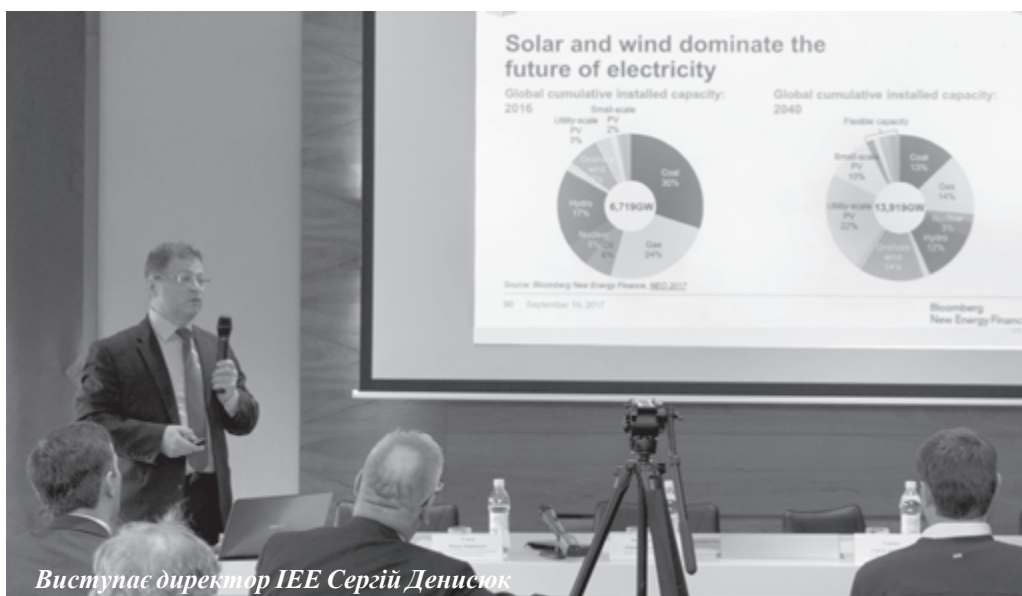
Інф. Українсько-Польського центру

Задля впровадження нового стандарту енергоменеджменту

13 березня 2018 року Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом", Державне агентство з питань енергозбереження та енергоефективності, Інститут енергозбереження та енергоменеджменту КПІ ім. Ігоря Сікорського та громадська організація "Вища рада енергоаудиторів та енергоменеджерів" підписали Меморандум про взаємну співпрацю, яка дозволить підвищити енергоефективність виробничих процесів компанії, а також запровадити новий стандарт енергоменеджменту.

Участь у підписанні взяли голова "Енергоатому" Юрій Недашковський, голова Держенергоефективності Сергій Савчук, директор ІЕЕ Сергій Денисюк і голова громадської організації Вадим Уліда. У рамках Меморандуму сторони працюватимуть над підвищенням енергоефективності об'єктів НАЕК "Енергоатом", зокрема шляхом впровадження систем енергетичного менеджменту та сучасних енергоефективних технологій на всіх рівнях.

Президент НАЕК "Енергоатом" Юрій Недашковський наголосив, що розробка та проведення енергетичної політики забезпечить впровадження в компанії економічно обґрунтованих

Виступає директор ІЕЕ Сергій Денисюк

заходів з енергозбереження та підвищення енергетичної ефективності. Така діяльність має забезпечити низку покращень організаційного, фінансово-економічного та насамперед репутаційного характеру, що у підсумку має підвищити продуктивність та конкурентоспроможність "Енергоатому", а також зміцнить довіру до компанії з боку міжнародних фінансових інституцій.

Сергій Денисюк, директор Інституту енергозбереження та енергоменеджменту КПІ ім. Ігоря Сікорського, відзначив важливість ініціативи

НАЕК "Енергоатом" щодо підвищення енергоефективності компанії та запевнив, що інститут надаватиме всю необхідну допомогу з питань розробки та реалізації заходів з енергоефективності.

Довідка: Держпідприємство НАЕК "Енергоатом" – найбільший виробник електроенергії в Україні з часткою сукупного виробництва понад 50% у загальному обсязі виробництва електроенергії України. На "Енергоатом" покладено функції експлуатуючої організації, яка відповідає за безпеку експлуатації всіх АЕС країни. За встановленою потужністю ядерних енерго-

блоків Україна займає сьоме місце у світі. Всі реактори типу ВВЕР. В Україні діє чотири атомних електростанції з 15 енергоблоками, одна з яких – Запорізька АЕС – з шістьма реакторами загальною потужністю 6000 МВт є найбільшою в Європі. Енергоменеджмент – це система управління підприємством, яка дозволяє налагодити раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів і досягти виробничих і фінансових цілей компанії за мінімальних енерговитрат.

За інф. Держенергоефективності та ІЕЕ

Підсумки олімпіади з теоретичної механіки

27 лютого 2018 року відбувся I етап Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни "Теоретична механіка" серед студентів КПІ ім. Ігоря Сікорського.

В олімпіаді взяли участь 28 студентів, які представляли чотири факультети та інститути: ММІ, ФАКС, ІХФ, ПБФ.

Відповідальний за проведення олімпіади – професор кафедри теоретичної механіки І.В. Янчевський.

Завдання олімпіади включали дев'ять задач з основних розділів теоретичної механіки: ста-

тики, кінематики, динаміки та аналітичної механіки. Завдання зі статички оцінювались усього в 20 балів, з кінематики – в 35 балів, з динаміки та аналітичної механіки – в 45 балів, загалом максимальний бал олімпіади – 100.

Переможцями стали:

1-ше місце – Богдан Репін, ММІ, група МП-61, II курс;

2-ге місце – Олександр Дерновий, ММІ, група МІ-61-1, II курс;

3-тє місце – Олександр Савченко, ММІ, група МП-62-2, II курс.

Підсумкові результати кожного учасника, а також завдання олімпіади з розв'язками опубліковані на сайті кафедри теоретичної механіки КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <http://tm.kpi.ua/node/59>.

Загалом I етап Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни "Теоретична механіка" продемонстрував достатньо високий рівень фахової підготовки майбутніх фахівців у галузі технічних дисциплін.

Вітаємо переможців!

В.В. Губська

Урок нетворкінгу від тренера МАШАВ і Міжнародного навчального центру "Кармель" ім. Голди Меїр

1 березня зі студентами та співробітниками КПІ ім. Ігоря Сікорського зустрілася тренер Агенції з розвитку міжнародного співробітництва Міністерства закордонних справ Ізраїлю (МАШАВ) і Міжнародного навчального центру "Кармель" ім. Голди Меїр (Ізраїль) Наталія Мазор.

Наталія Мазор має досвід співпраці з урядовими та приватними організаціями різних країн і спеціалізується на консалтингу для середнього та малого бізнесу в галузі підприємництва, маркетингу та нетворкінгу – мистецтві створювати та використовувати ефективні ділові зв'язки.

Учасники тренінгу з Наталією Мазор (праворуч)

Зустріч було організовано за сприяння Посольства Ізраїлю в Україні, а представила Наталію Мазор

київським політехнікам координатор Посольства Ірина Олійник. Звісно, участь у забезпеченні її проведення

також узяв Українсько-Ізраїльський інформаційно-освітній центр КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Учасники зустрічі очікували на лекцію від досвідченого бізнес-тренера, але Наталія Мазор провела не лекцію, а надзвичайно цікавий та динамічний тренінг з нетворкінгу.

Серед учасників тренінгу, в якому вдало поєднувалися елементи лекції, ділової гри та живого спілкування, були студенти, викладачі й співробітники факультету менеджменту та маркетингу та факультету лінгвістики, а також деяких інших підрозділів університету.

Дмитро Стефанович

МОЛОДИЙ ВИКЛАДАЧ-ДОСЛІДНИК

Енергетику майбутнього створює молодь

Сьогодні світ потребує проривних енергетичних технологій, що базуються на фундаментальних і нових досягненнях фізики, математики, термодинаміки та інших наук. До цієї роботи активно долучаються молоді науковці та студентська молодь.

КПІ ім. Ігоря Сікорського першим в Україні розпочав підготовку фахівців у галузі перспективних та альтернативних джерел енергії на кафедрі фізики енергетичних систем. Торік кафедра вперше випустила магістрів за спеціальністю "Прикладна фізика та наноматеріали", які спеціалізуються в галузі фізики енергетичних систем. А в цьому навчальному році розпочато підготовку докторів філософії (PhD) за цією спеціальністю. Фахівці, що спеціалізуються в галузі фізики новітніх джерел енергії, користуються підвищеним попитом на ринку праці. На кафедрі працюють визнані науковці та молоді дослідники.

Серед них кандидат фізикоматематичних наук, старший викладач Андрій Володимирович Гільчук, переможець університетського конкурсу "Молодий викладач-дослідник 2017". Він вихованець Київської політехніки. До Фізико-технічного інституту вступив у 2004 році. З перших днів навчання відчув високий рівень викладання та вимог, заданих викладачами – випускниками МФТІ, які стояли біля витоків Фізико-технічного інституту НТУУ "КПІ", та досвідченими викладачами – випускниками університету. Це такі професіонали, як Г.Є.Монастирський, О.В.Гомо-

най, Д.В.Філін, В.В.Іванова. Для Андрія Володимировича вони й досі є прикладом у викладацькій і дослідницькій роботі.

Ще під час навчання він почав працювати інженером-оператором мас-спектрометричного обладнання, Оже- та рентгеновських мікрзондів. У 2010 році, закінчивши з відзнакою магістратуру, продовжив навчання в аспірантурі на кафедрі прикладної фізики Київської політехніки. Під керівництвом доц. Г.Є.Монастирського почав досліджувати властивості сплавів з ефектом пам'яті форми, створених новими методами порошкової металургії.

У 2011 році отримав грант уряду Франції на проведення досліджень в Institut De Chimie Et Des Materiaux (Інститут хімії та матеріалознавства), що знаходиться в передмісті Парижа. Варто відзначити високий рівень наукового колективу цього інституту. Зокрема, там розпочиналися дослідження квазікристалів (Нобелівська премія з хімії 2011 року). Перебуваючи у Франції, завдяки професору Патріку Ошану А.Гільчук також проводив дослідження в Ecole nationale supérieure urede chimie de Paris (Вища школа хімії Парижа).

З 2012 року він почав працювати на кафедрі прикладної фізики НТУУ "КПІ" на посаді асистента. У 2014 р. в Інституті металофізи-

ки ім. Г.В.Курдюмова захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю "Фізика твердого тіла" (науковий керівник доц. Г.Є.Монастирський). З 2015 року працює на створеній академіком НАН України А.А.Халатовим кафедрі фізики енергетичних систем, спочатку на посаді асистента, а з 2016 р. – на посаді старшого викладача.

Андрій Гільчук

У своїй викладацькій діяльності А.Гільчук приділяє увагу розвитку критичного і логічного мислення у студентів, пошуку і самостійному аналізу інформації та самостійності взагалі. З особливим ентузіазмом як експериментатор ставить він до проведення лабораторних робіт. Зокрема, разом зі студентами модернізував деяке лабораторне обладнання, що покращило збіжність експериментальних даних з теоретичними. Протягом трьох років брав участь у підготовці команд КПІ ім. Ігоря Сікорського до Всеукраїнського студентського турніру фізиків. Команди отримували нагороди різного ступеня.

Член журі національного етапу міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів Intel ISEF – Intel-ТехноУкраїна, член журі олімпіади з фізики КПІ ім. Ігоря Сікорського для школярів, член програмного комітету секції "Актуальні питання сучасної фізики" Всеукраїнської

науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених.

Останнім часом разом з колегами з Інституту металофізики ім. Г.В.Курдюмова НАН України та Інституту фізики напівпровідників ім. В.Є.Лашкарьова займається дослідженнями властивостей високодисперсних та наноструктурованих напівпровідникових середовищ на основі ZnS, ZnO, Cu/Cu₂O, Cu₂ZnSnS₄, одержаних методами електроерозійного диспергування та самопоширюваного високотемпературного синтезу, що можуть використовуватись, зокрема, в сонячній енергетиці.

За результатами наукової роботи є співавтором 12 статей у виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, двох патентів України на винахід і корисну модель, статей у фахових журналах України, тез і матеріалів конференцій різних рівнів.

Дослідник активно залучає до наукової роботи студентів. У співавторстві зі студентами опубліковано три статті, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus. Студенти під його науковим керівництвом брали участь у численних конференціях різного рівня. Під керівництвом А.В.Гільчука захищено одну магістерську дисертацію та 4 бакалаврські дипломні роботи.

Попереду у науковця багато роботи, відкриттів і творчих знахідок. Побажаємо ж йому успіхів на цьому шляху.

Інф. ФТІ

Розумні компанії знайомлять зі своєю продукцією сучасних користувачів-інженерів. Мудрі компанії самі виховують інженерів та вчать їх на своїх технологіях.

Міжнародна корпорація Phoenix Contact зі штаб-квартирою в Німеччині, що спеціалізується на виробництві інноваційного електротехнічного обладнання, промислової електроніки та засобів автоматизації, є одним зі світових лідерів Industry 4.0. Це сімейна компанія, яка реалізує довгострокову стратегію сталого розвитку. Під егідою Phoenix Contact створена й активно розвивається міжнародна освітня мережа "Edu Net", яка нині об'єднує понад 100 провідних технічних ВНЗ на п'яти континентах. Єдиний інформаційний та освітній простір з компетентним координатором надає неймовірні можливості для обміну досвідом між викладачами та сприяє покращенню якості підготовки студентів.

Кафедра автоматизації теплоенергетичних процесів ТЕФ виконала жорсткі вимоги щодо вступу в "Edu Net" і з 2013 р. навчає фахівців з автоматизації на передових промислових контролерах та за методами Phoenix Contact. Разом з тим, допомога компанії не обмежується наданням обладнання для навчальних лабораторій та освітніми матеріалами.

Команда "Smart-city garbageand logistic systems"

Періодично Phoenix Contact проводить міжнародний конкурс студентських проектів у сфері автоматизації – xplore New Automation Award. Конкурс покликаний розкрити творчий та технічний потенціал майбутніх інженерів, виявити професійні та лідерські якості, дати їм змогу заявити про себе. Це дуже тривалий та відповідальний захід, фаза реалізації якого триває понад 8 місяців.

Торік студенти кращих профільних ВНЗ з 34 країн світу подали заявки у вигляді відеороликів. Команди мали розповісти про одну з проблем у царині Smart Factory, Urban Infrastructure, Environment та Recreation, яку збираються вирішити за допомогою новітніх технологій

Команда ТЕФ – серед кращих у європейському конкурсі

автоматизації. Серед них відбрали 100, які найкраще відповідали критеріям функціональності, можливостям реалізації, структурованому програмуванню, використанню сучасних способів передачі сигналів та обміну даними.

Відразу дві команди КПІ ім. Ігоря Сікорського увійшли в ТОП-100 конкурсантів! Кожна з них була профіансована Phoenix Contact на суму 3000 євро у вигляді обладнання та матеріалів для реалізації своїх ідей.

Студенти кафедри АТЕП Дмитро Кондратенко, Катерина Ніколаєва, Дмитро Попутніков та Микола Василів запропонували концепцію "Smart-city garbageand logistic systems". Проект спрямований на оптимізацію інфраструктури міста та підвищення комфорту мешканців.

Він пропонує надати можливість автоматичній системі самостійно визначати оптимальні маршрути руху сміттєвозів, щоб мінімізувати навантаження на міський трафік, витрату пального та забезпечити своєчасне вивезення сміття. Розумні сміттєві баки, обладнані датчиками заповнення, формують online карту насичення відходами, аналіз якої дозволяє розрахувати рух кожної машини та проконтролюва-

ти його за допомогою системи розпізнавання автомобільних номерів. Додатково до цього продемонстрована можливість моніторингу загального стану міста, якщо муніципальний транспорт обладнати додатковими датчиками освітлення, якості повітря, шуму, радіочастотного випромінювання тощо. Наприклад, відсутність світла вздовж дороги в темну пору доби там, де воно має бути, відразу може сигналізувати про несправність ліхтаря й оперативно направити ремонтну бригаду на проблемну ділянку. Неocenенну консультативну, технічну та моральну допомогу команді надавав старший викладач кафедри С.В.Любицький. Демонстрацію ідеї

виконано у вигляді інтерактивного стенду, що імітує життя міського кварталу.

"Бесанабар" як ідея та проект вирішував інше завдання – підвищення безпеки людського існування в

панець.

"Бесанабар" був відібраний німецьким журі для суперфіналу, що пройшов 7–9 березня у м. Бад Пірмонт (Німеччина). Україна стала однією з 12 країн, пред-

Команда "Бесанабар"

урбаністичному оточенні. Він розроблений Іллею Пишним, Ярославом Лукомським та Захаром Мельником.

Під час автомобільних аварій, коли відлік іде на секунди, надзвичайно важливим є своєчасне сповіщення рятувальних служб. Для цього реалізовано proof-of-concept автономної системи сповіщення про аварійну ситуацію. Центральний контролер машини, безперервно аналізуючи показники гіроскопів, акселерометрів, датчиків удару й положення, визначає стан автомобіля. Як тільки визначено можливість загрози життю людей, система безпроводними каналами зв'язку відправляє повідомлення з усією необхідною інформацією, включаючи причину та GPS-координати, на сервер. Диспетчер служби порятунку відразу ж побачить це на інтерактивній карті та зможе оперативно надіслати допомогу. У перспективі це взагалі робитиметься автоматично.

Символічно, що назву проекту, який покликаний рятувати людей, команда утворила, склавши разом імена трьох героїв-ліквідаторів наслідків Чорнобильської катастрофи – Валерія БЕСпалова, Олексія АНАненка та Бориса БАРАнова. Вони, як і сотні інших рятувальників, поклали свої життя, щоб жили тисячі інших, і цю ціну потрібно пам'ятати.

ставники яких були запрошені на грандіозне технологічне свято xplore New Automation Award. Команда гідно представила свій проект на одній сцені із найвідомішими університетами світу. У дружній атмосфері спілкування з іншими конкурсантами та професіоналами Phoenix Contact, посеред високотехнологічного виробництва, набуто унікального

Команда "Бесанабар" у штаб-квартирі Phoenix Contact, м. Бад Пірмонт. Праворуч голова навч. департаменту Phoenix Contact Клаус Хенгсбах, ідеолог міжнародного конкурсу та міжнародної освітньої мережі "Edu Net"

досвіду та знань, які потім відгукнуться новими ідеями та зверненнями.

Такі конкурси та проекти допомагають студентам повірити у свої сили, занурюють їх у професійну сферу й показують реальне застосування навчальних дисциплін. А ще вони мотивують розвиватися в галузі і долучитися до створення нової, постіндустріальної, високотехнологічної України.

О.В.Степанець,
к.т.н., доцент ТЕФ

Згадуючи Вчителя

До 100-річчя від дня народження Петра Павловича Орнатського

П.П.Орнатського (1917–1996) – д.т.н., завідувача кафедри вимірювальних пристроїв (1956–1984) – добре пам'ятають та згадують добрим словом колеги й учні, віддаючи шану його високому професіоналізму, авторитету науковця, мудрості розумної людини.

Народився Петро Павлович у Києві в родині викладача Київського політехнічного інституту. Змалку виявляв здібності до точних наук, у 1933 р. вступив до Київської політехніки, а в 1938 р. закінчив електротехнічний факультет, отримав диплом інженера-електрика з відзнакою. 3 листопада 1938 р. до лютого 1941 р. служив у армії. Під час Фінської кампанії молодий інженер був залучений до будівництва електроззагороджувальних споруд на Карельському перешийку.

У грудні 1939 р. його зарахували на короткострокові курси з підготовки командирів середнього офіцерського складу. Після прискороженого випуску в березні наступного року молодий лейтенант дістав призначення на посаду командира електротехнічного взводу у складі 43-го Окремого саперного батальйону 8-ї особливої експедиційної бригади. Після демобілізації з лютого по червень 1941 р. П.П. Орнатський працював інженером-конструктором на заводі "Точелектроприлад" у м. Києві.

Велику Вітчизняну війну Петро Павлович пройшов від першого дня до останнього. Досвід будівництва інженерних споруд знадобився йому в 1941 році під Києвом, коли гітлерівська авіація знищувала першу і другу лінії оборони міста. Відтоді у складі 9-го Окремого батальйону 4-го полку повітряного спостереження, сповіщення та зв'язку майбутній вчений вирушив шляхами війни, яку він закінчив у званні капітана на посаді заступника начальника штабу полку, який входив до складу 1-го Українського фронту. Участь П.П.Орнатського у боях відзначена 10 бойовими нагородами, серед яких ордени Червоної Зірки та Вітчизняної війни 1-го ступеня. До 40-річчя Перемоги в 1985 р. П.П. Орнатський отримав Подяку від міністра вищої та середньої освіти України за участь у захисті Вітчизни за воєнних років і активну участь у подальшому навчанні й вихованні молоді.

Після демобілізації з листопада 1945 р. до 1949 р. він навчався в аспірантурі Київського політехнічного інституту. У червні 1949 р. захистив кандидатську дисертацію на тему "Исследование раз-

личных схем электронно-ламповых ваттметров и детекторных фазометров". Працював доцентом кафедри вимірювальних устаткувань, а з вересня 1956 р. очолюючи кафедру, яка згодом стала кафедрою інформаційно-вимірювальної техніки. Становлення та розвиток П.П.Орнатського як вченого та педагога були пов'язані з розвитком кафедри інформаційно-вимірювальної техніки в КПІ, приладобудування в Києві та в Україні взагалі. У 1956 р. П.П.Орнатський отримав вчене звання професора, а в 1967-му захистив дисертацію і отримав вчений ступінь доктора технічних наук.

За час роботи в інституті професор П.П.Орнатський багато сил і енергії віддав створенню і розвитку навчальних і наукових напрямів кафедри і спеціальності, формуванню вітчизняної школи метрологів і приладобудівників, одним з керівників якої він був. Його наукові праці в галузі електровимірювальної техніки були впроваджені в засобах вимірювальної техніки, які

у книзі П.П.Орнатського "Автоматические измерения и приборы аналоговые и цифровые", яка виходила друком у 1965, 1971 і 1973 рр. та двічі – угорською мовою. У 1973 р. за створення цього підручника П.П.Орнатський отримав Державну премію УРСР. У книзі "Автоматические измерения и приборы аналоговые и цифровые" був проведений аналіз розвитку структур аналогових і цифрових вимірювальних приладів, відображена роль вітчизняних учених у розвитку приладобудування. Книга відрізнялась єдиним підходом до аналізу аналогових і цифрових вимірювальних приладів. На той час це був перший підручник з цифрових вимірювальних приладів, у якому найбільш повно було подано аналіз сучасних на той час засобів вимірювальної техніки.

У 1983 р. вийшов друком підручник П.П.Орнатського "Теоретические основы информационно-измерительной техники", у якому було систематизовано основні поняття інформаційно-вимірювальної техніки і за яким багато років навчалися студенти спеціальностей, пов'язаних з інформаційно-вимірювальною

в галузі вимірювальної техніки Міжнародного конгресу з вимірювань (ІМЕКО). Головував на засіданнях Технічного комітету ІМЕКО з вищої освіти. Відомі його доповіді з фундаментальних визначень з метрології й особливостей підготовки спеціалістів з метрології та вимірювальної техніки.

Багато років Петро Павлович очолював авторський колектив, який працював над створенням Української енциклопедії вимірювання і контролю, а також російсько-українського словника метрологічної термінології. Підготовка цих видань супроводжувалась своєрідним синтезом мовної, термінологічної та методологічної єдності підходів до основних понять метрології, які виробились за чверть століття в галузі вимірювань. Основні положення цих підходів, а також основні зв'язки вимірювань з методами пізнання та експериментальною інформатикою Петро Павлович виклав у навчальному посібнику "Вступ до методології науки про вимірювання" (1994 р.).

Після здобуття Україною незалежності було розпочато роботу зі створення Державних стандартів України в різних галузях науки і техніки. П.П.Орнатський очолював авторський колектив зі створення Державного стандарту України "Метрологія. Терміни та визначення", роботу над яким було завершено у 1994 р. і який набув чинності з 01.09.1995 року під номером ДСТУ 2681-94. Після цього було розпочато роботу зі створення Державного стандарту України "Електронні засоби вимірювальної техніки для електричних та магнітних величин. Терміни їх визначення". До останніх днів Петро Павлович продовжував працювати над цим стандартом, але в січні 1996 р. його не стало. Учні Петра Павловича закінчили цю роботу, і стандарт набув чинності з 01.01.1998 р. під номером ДСТУ 3540-97.

Наукова діяльність професора П.П.Орнатського відзначена кількома урядовими нагородами, зокрема орденами Леніна та Трудового Червоного Прапора.

Петро Павлович був чуйною, доброзичливою людиною, з ним було приємно працювати. До молоді ставився з увагою і повагою, попри свій високий авторитет. До нього завжди йшли за порадою, випускники згадують, що ставився до них "по-батьківськи". І ми згадуємо П.П.Орнатського з вдячністю за допомогу і настанови, які знадобились нам у подальшому, як мудрого вчителя, який є для нас прикладом відданої праці і постійного самовдосконалення.

*Н.А. Ярмчук, зав. кафедри ІВТ
Ю.М. Туз, зав. кафедри АЕД*

П.П. Орнатський

Делегація кафедри на чолі з П.П. Орнатським на заводі "Точелектроприлад"

серійно випускались вітчизняною промисловістю. На основі наукових робіт професора П.П.Орнатського і його учнів у співпраці з низкою приладобудівних заводів Києва, Житомира, Таллінна, Омська було впроваджено в серійне виробництво більше десяти типів цифрових і аналогових вимірювальних приладів і перетворювачів.

П.П. Орнатський разом зі своїм учителем чл.-кор. АН України, проф. А.Д. Нестеренком видали навчальний посібник "Детали и узлы приборов", який у 1958–1966 рр. чотири рази перевидався російською і один раз естонською мовами. Його протягом 10 років використовували для підготовки інженерів-конструкторів вимірювальної техніки. Структурний підхід до створення вимірювальних приладів був узагаль-

технікою, і спеціалісти, діяльність яких була пов'язана з вимірюваннями.

Професор П.П.Орнатський створив наукову школу теоретичної та експериментальної інформатики. Автор понад 200 наукових праць. Серед його вихованців – 6 докторів та 85 кандидатів наук. Під його керівництвом були здійснені та впроваджені численні науково-дослідні розробки, рівень яких визнавався як світовий. Молодість, проведена на війні, загартувала Петра Павловича. Коли виникали труднощі в роботі чи складні побутові моменти, він любив повторювати: "Я старий солдат".

Учений брав активну участь у багатьох науково-технічних форумах різного рівня, з 1967 р. був членом підкомітету з вищої освіти

"Живопис голкою" у виконанні Ніни Гончарук

6 березня в Картинній галереї ЦКМ КПІ ім. Ігоря Сікорського відкрилася виставка художниці-вишивальниці Ніни Іванівни Гончарук. Уперше голку до рук вона взяла в ранньому дитинстві. У 12 років Ніна вже мала в набутку вишиту картину. Чудовий казковий світ вишивання настільки заповнив її, що спочатку хрестиком, а згодом і за допомогою використання інших технік прикрасила безліч рушників, серветок, простиралл, скатертин, блуз.

Удосконалюючи свою майстерність, винайшла власну техніку дво- і тришарового вишивання. При цьому використовує різні шви: стебловий,

петельний, "рококо", "солов'їне вічко", "французький вузлик" і, безперечно, гладь. Гладь вона полюбляє за те, що при вмілому поєднанні кольорів можна передати зображення так, як його бачить око. Злиття кольорів досягається тим, що стібки гладі робляться різної довжини, входять одне в одного, і зображення стає опуклим. Шие художниця переважно шовковими нитками, застосовує муліне, бавовняні нитки.

Для підсилення ефекту часом використовує люрекс, іноді акрил. Цікаво, що працює вона без ескізів, і все, що потім буде втілено у вишивку, спочатку з'являється в її уяві, довго виношується, а вже тоді шиється на обраному форматі полотна. Не можна не згадати, що сюжети, які обирає художниця, завжди навіювані тим, що її оточує. Тому вишивані твори – це натюрморти, пейзажі, портрети. Час, витрачений на виконання однієї вишивки, різний, як і самі твори, але на великоформатні, вщерть заповнені стібками, як правило витрачається від шести до восьми місяців копійткої щоденної праці, що вимагає від художниці максимальної витривалості.

Творчий доробок майстрині-художниці налічує понад 230 різножанрових робіт. Вишила серію "Архітектурні пам'ятки Хмельницької області". Завершила цикл (105 робіт) "Шевченкіана у вишитих полотнах".

Нині за плечима Ніни Гончарук 247 виставок, із них 73 персональні. Отримала патент України на винахід авторської техніки "Живопис голкою".

Майстриня була відзначена 92 дипломами, похвальними грамотами, подяками, грошовими преміями. Брала участь у вишиванні "Рушника національної єдності". У грудні 2008 року Українська Рада Миру відзначила Ніну Іванівну Почесною грамотою. Вона є лауреатом конкурсу "Золота голка України".

У березні 2012 року їй присвоєно почесне звання "Заслужений майстер народної творчості України".

А під час виставки в Картинній галереї ЦКМ Ніна Гончарук отримала диплом Національного реєстру рекордів за найбільшу кількість картин, ви-

шитих у техніці багатошарової об'ємної вишивки стебловим швом (на фото).

Виставку художниці-вишивальниці всі охочі можуть відвідати до кінця березня.

Володимир Школьний

Ганна Олексіївна Корсун

13 березня 2018 року у віці 36 років пішла з життя Ганна Олексіївна Корсун, заступниця декана факультету лінгвістики, завідувачка кафедри англійської мови технічного спрямування №2.

Випускниця факультету лінгвістики, який з відзнакою закінчила у 2004 році, відразу після завершення навчання почала працювати на викладацькій ниві у рідній альма-матер, поєднуючи цю працю з перекладацькою діяльністю у міжнародному відділі КНУ імені Тараса Шевченка.

Після навчання в аспірантурі Інституту проблем виховання НАПН України блискуче захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, невдовзі потому отримала вчене звання доцента.

Колективом кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Ганна Олексіївна опікувалася з 2005 року. З 2009 року вона обіймала посаду заступника завідувача, була вченим секретарем кафедри, відповідала за звітність, навчально-методичну, інноваційну та організаційно-виховну роботу підрозділу. Активно займалася організацією міжнародної діяльності та співпраці кафедри з іншими університетами, неодноразово стажувалася за кордоном.

Ганна Олексіївна була ініціатором і організатором низки науково-практичних і методичних заходів

факультету та університету, студентських конференцій та олімпіад. Прекрасно викладала англійську мову студентам та аспірантам університету.

Креативність та ініціативність цієї людини виявлялись у всіх сферах її життя. За її активною участю було створено Українську асоціацію дослідників освіти (УАДО), громадську організацію СМАРТ-ОСВІТА. Завдяки цьому освітяни України змогли долучитися до процесу впровадження педагогічних новачок на високому європейському рівні. Ганна Олексіївна стояла біля витоків створення нової гене-

рації наукових видань на факультеті лінгвістики, зокрема журналів "Advanced Education" та "Advanced Linguistics", індексованих у міжнародних наукометричних базах.

Життя разом з усіма планами, задумами, мріями і сподіваннями обірвала важка хвороба, з якою ця жінка боролася до останнього подиху. Ганна Олексіївна була прекрасним керівником та організатором, завжди турботливо й уважно ставилася до колег. Добра і чуйна людина, яка дарувала частинку своєї світлої душі усім оточуючим, близьким і рідним, назавжди полишила цей світ, лишивши по собі таку ж світлу пам'ять, яка зігріватиме наші серця.

Колектив факультету лінгвістики

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
гол. ред. 204-85-95; ред. 204-99-29

Головний редактор
В.В. ЯНКОВИЙ

Провідні редактори
В.М. ІГНАТОВИЧ
Н.Є. ЛІБЕРТ

Додрукарська підготовка матеріалів

О.В. НЕСТЕРЕНКО

Начальник відділу
медіа-комунікацій
Д.Л. СТЕФАНОВИЧ

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й. БАКУН
Л.М. КОТОВСЬКА

Коректор
О.А. КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня КПІ ім. Ігоря Сікорського,
видавництво «Політехніка»,
м. Київ, вул. Політехнічна, 14,
корп. 15

Тираж 500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.